

Till Stockholms stadsbyggnadsnämnd

Registraturen

Box 8314

104 20 Stockholm

Detaljplaneförslag för del av Albano, Norra Djurgården, Dp
2004-05707-54

Yttrande över utställd detaljplan

Sammanfattning

Förbundet för Ekoparken anser att förslaget inte är förenligt med Miljöbalkens lagtext om Nationalstadsparken. Motiven är i sammanfattning följande:

- förslaget innebär **intrång i parklandskapet** på grund av den stora byggnadsvolymen
- förslaget innebär **intrång i naturmiljön** på grund av det försvårar i väsentlig grad skapandet av ett angeläget grönt stråk mellan det stora naturområdet och Brunnsviken-Bellevue
- förslaget innebär **skada på det historiska landskapets kulturmiljö** på grund av byggnadens volym, utformning och arkitektur

Lagtexten lyder: *inom en nationalstadspark får ny bebyggelse och nya anläggningar komma till stånd och andra åtgärder vidtas endast om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas.*

Förbundet för Ekoparken anser därutöver att det är olämpligt att framlägga ett detaljplaneförslag för delar av Albano när många frågor ännu är oklara och återstår att lösa. Ett program för planering av hela området mellan Albanova och Roslagsvägen – Roslagsbanan, d v s en utvidgning av det tidigare programmet, måste upprättas innan detaljplaner läggs fram för delar av området. I programmet måste främst utvecklingsåtgärder som innebär förbättringar för nationalstadsparken avseende naturmiljön, bl a spridningszoner, och det historiska landskapet analyseras och läggas fast. De delstudier som gjorts bör sammanställas, fördjupas och utvidgas. Programmet måste upprättas i nära samarbete med Förbundet för Ekoparken, berörda föreningar och Kungliga Djurgårdens förvaltning.

Förbundet för Ekoparken anser också att olika former av bostäder inte är förenliga med parkens syften enligt förarbetena till lagen om nationalstadsparken. Därtill skapar bristen på service och varierad social omgivning dåliga förutsättningar för en god bostadsmiljö. Även tillfälliga studentbostäder, som nu föreslagits vid Teknikhöjden, bör av nämnda skäl inte uppföras. Bygglov för dessa bör inte medges, bl a med hänsyn till närheten till Roslagsbanan.

Med hänsyn till ovanstående anser Förbundet för Ekoparken att planarbetet för studentbostäderna ska avbrytas i avvaktan på ett bearbetat och utvidgat program.

Bedömning av planförslaget med utgångspunkt från Miljöbalken.

Sats 1 i lagtexten om nationalstadsparken: *Intrång i parklandskapet.*

Landskapet i Albano är, oavsett nutida eller sentida användning och innehåll, en väsentlig del av nationalstadsparkens park- och naturlandskap.

Planförslagets visade byggrätt är inte förenligt med parklandskapet på grund av den slutna komplexa formen på nybyggnaden och dess höjder. Den avviker från de regler som anges i programmet för Albano, godkänt av Stadsbyggnadsnämnden den 13 maj 2004, i vilket illustreras en bebyggelse som trappar ned från Björnnäsvägen. Byggnaden bör utformas som flera byggnadskroppar med varierande höjder.

Byggnaden når som mest ca 40 m från spårområdet. Det öppna framtida grönstråket med spårområdet inräknat kan bli 60 – 80 m brett på det smalaste stället. Det bedöms av förbundet som otillräckligt för att uppfylla kravet på ett öppet grönt stråk med hög parkkvalitet och god spridningsfunktion. Det bör därför ökas till ca 100 meter. Området fram till kommande bebyggelse bör i sin helhet redovisas som park- eller naturmark för att en enhetlig utformning och ansvar för skötsel – underhåll ska säkerställas. Att lägga över ansvaret för en stor del av denna för nationalstadsparken viktiga del på en privat exploatör är mycket olämpligt.

Slutsats: *Förslaget innebär intrång i parklandskapet*

Förslag:

- Byggnader ges en trappande sänkning av höjden ned mot dalstråket
- Byggnader löses upp i flera byggnadskroppar
- Området mellan byggnaden och spåren ökas i bredd och redovisas i sin helhet som park- eller naturmark.

Sats 2: *Intrång i naturmiljön*

Anläggningen innebär i sig inte något intrång i befintlig naturmiljö. Den innebär dock försämrade möjligheter att återställa naturmiljö och att förbättra förutsättningarna för spridningszoner samt för biologisk mångfald. Det får därför anses medföra intrång i naturmiljön, i vidare bemärkelse men i enlighet med lagens mening och syfte. För nationalstadsparkens del är skapandet och återställandet av ett brett grönt stråk mellan det stora naturområdet i öster om Albano och Brunnsvikens - Bellevueparkens stränder och grönska mycket angelägen. Detta är av vikt för såväl spridningsfunktionen som för det rörliga friluftslivet.

En maximal förbättring av naturmiljön uppstår om hela Albanoområdet lämnas obebyggt och återställs till naturområde.

Området är dock under lång tid ianspråktaget för andra verksamheter och lagen ställer i propositionstexten i utsikt att denna mark kan utvecklas som en viktig del i institutionsbältet. Användning som därmed tillåts är institutioner och verksamheter som har anknytning till dessa.

En förutsättning för bebyggandet är att grundläggande krav på säkerställande av restaureringsåtgärder för naturmiljön inte hindras eller väsentligt försvåras. Utformning av och innehåll i det öppna gröna rummet är viktiga faktorer utöver rummets dimensioner. Landskapet kräver viss öppenhet och naturmiljön fordrar riklig plantering av träd, buskar, örter o s v. För återställandet av en bra naturmiljö fordras att hela det kommande öppna rummet redovisas som park- eller naturmark.

Slutsats: *Förslaget innebär intrång i naturmiljön.*

Förslag:

- Hela området mellan bebyggelse och spårområdet anges som park- eller naturmark.
- Föreskrifter om plantering utifrån naturmiljöaspekten tas in i planbestämmelsen.

Sats 3: *Skada på det historiska landskapets kulturvärden*

Ny bebyggelse inom Albano bör, i enlighet med vad programmet för Albano uttrycker, i sin norra del ses som en utveckling av den röda tegelarkitekturen utmed Brunnsviken och inom KTH. De kan däremot med fördel ges en nutida arkitektonisk gestaltning med andra materialinslag men det röda - rödbruna teglet ska dominera. Den visade nybyggnaden uppfyller inte detta krav och innebär därmed en skada på det historiska landskapets kulturvärden.

Även byggnadernas volymgestaltning bör ta Kräffrieket och Frescati Hage som utgångspunkt. Som tidigare framhållits bör byggnadskomplexet uppdelas i åtskilda byggnadskroppar för att ge karaktär av "hus i park". Hushöjderna bör trappas av ned mot dalsänkan.

Slutsats: *förslaget innebär skada på det historiska landskapets kulturvärden.*

Förslag:

- Byggnader delas upp i flera byggnadskroppar
- Byggnader ges avtrappande höjder mot spårområdet
- Byggnader utformas med röda-rödbruna tegelfasader

Sats 4: *Skada på det historiska landskapets naturvärden*

Av äldre naturvärden i Albanoområdet som betesmarker och trädgårdar vid värdshuset återstår ingenting. I den meningen innebär planförslaget ingen skada på historiska naturvärden.

Planförslaget kan dock innebära försvårande av förbättringar/återskapande av historiska naturvärden, som tidigare nämnts. Det i programmet föreslagna park- och naturområdet med ovan angivna ändringar möjliggör dock att väsentliga förbättringar kan åstadkommas.

En återgång till betesmark och trädgårdar i denna del av nationalstadsparken är inte nödvändig eller önskvärd. Det gröna området kan utformas som en naturpark eller ett naturområde med ett val av växter som har förankring i det historiska och för området naturliga beståndet av arter i angränsande parker och naturmark.

Slutsats: *förslaget innebär inte skada på det historiska landskapets naturvärden*

Förslag:

- Grönområdet utformas som ett naturområde med parkkaraktär.
- Grönområdet ges ett växtinnehåll som har angränsande parker och naturområden som utgångspunkt.

Övrigt

Planeringsform

Förbundet för Ekoparken anser att det är olämpligt att upprätta ett detaljplaneförslag för ett delområde inom Albano när många frågor är oklara och innan ett fast program har upprättats samt innan fördjupningen av översiktsplanen är framlagd för samråd. Det tidigare framlagda programmet bör bearbetas och utvidgas för hela området norrut inom triangeln Roslagsbanan - Roslagsvägen – Albanova. Tyngdpunkten bör ligga på utvecklande åtgärder för nationalstadsparken avseende naturmiljö som spridningszoner och värdekärnor samt på förbättringar avseende det historiska landskapet. Stor vikt måste också läggas på rörelsemönstret inom området och med omgivningen. Samarbete med Förbundet för Ekoparken, berörda föreningar och Kungliga Djurgårdens förvaltning måste ske. Länsstyrelsen förutsätts engageras i en sådan planering.

Frågan om bostäder i olika former inom parken måste övervägas principiellt i den kommande översiktsplanen för Stockholms del av nationalstadsparken. Närheten till universitetet och högskolor är inte ett godtagbart motiv för student- och forskarbostäder. Komplettering av befintliga bostadsområden inom parken kan däremot tänkas om det inte bereder intrång i park- och naturmark eller skadar det historiska landskapet. Frånvaron av service och social miljö i vidare bemärkelse är allvarlig och skäl nog att inte införa bostäder här. Framtida behov av institutionsmark är svår att bedöma men just därför skäl att inte minska möjligheterna genom att släppa fram annan användning. Lagtexten är tydlig avseende införandet av ny användning i delar av nationalstadsparken. Student- och forskarbostäder på Roslagstullsklippan uppförs i anslutning till befintliga bostäder och nära innerstaden och kan därför inte tas som intäkt att bygga bostäder i andra delar av eller intill institutionsområdet.

Markdisposition

Dispositionen av området enligt planen skulle medföra att ett mindre markområde blir kvar mellan studentbostäderna och Roslagsbanan. Här redovisas i programmet för Albano en mindre, ospecificerad byggnadsrätt. Den bör utgå och området fram till Roslagsbanan utläggas sin helhet som park/naturmark (här växer en fin stor ek). Detta ger bevarad handlingsfrihet i frågor som ny station för Roslagsbanan och alternativ dragning av en framtida spårväg, kanske förlängning av tvärbanan, mellan Frescati och Östra Station med förlängning mot Värtan m m. Även förslag till en ny dragning av Roslagsbanan mot centrum via spåret mot Norra Station har då och då dykt upp. Det är viktigt att nu inte blockera olika spårlösningar. En ny gata till Albanova bör anstå tills klarhet nåtts hur södra delen av området ska användas och utformas.

Förslag:

- Detaljplaneläggningen för studentbostäder avbryts och planering av området avvaktar en bearbetning och utvidgning av programmet för Albano
- området fram till Roslagsbanan redovisas som park/natur med utrymme för en eventuell lokalgata och med beaktande av utrymmesbehov för eventuell ombyggnad av Roslagsbanan med en ny station.

Richard Murray

Ordförande för Förbundet för Ekoparken

Utlagd 06-01-30